

9.3.1

18b (משנה א) → 20a (תורה נביאים וכתובים)

1	וְגַם אֲנֹכִי מְנַעַתִּי מִכֶּם אֶת הַגֶּשֶׁם בְּעוֹד שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים לְקַצֵּיר וְהַמְטָרָתִי עַל עֵיר אַחַת וְעַל עֵיר אַחַת לֹא אֶמְטֵר חֲלָקָה אַחַת תִּמְטֵר וְחֲלָקָה אַחֶר לֹא תִמְטֵר עָלֶיהָ תִּיבֵשׁ: עֲמוּס ד, ז
2	יְשַׁמַּח אֲבִיד וְאֶמְדָּה וְתִגַּל יוֹלְדָתָהּ: מְשָׁלִי כג, כה
3	אִז יְדַבֵּר יְהוֹשֻׁעַ לֵה' בַּיּוֹם הַהוּא אֶת הָאָמְרִי לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר לְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׁמַשׁ בְּגִבְעוֹן דוֹם וַיִּרַח בְּעַמְקֵי אֵילָן: וַיִּזְדֵּם הַשָּׁמַשׁ וַיִּרַח עַמְדָּה עַד יָקָם גוֹי אֲנִיּוֹ הֲלֹא הִיא כְּתוּבָה עַל סֵפֶר הַיָּשָׁר וַיַּעֲמֵד הַשָּׁמַשׁ בְּחֻצֵי הַשָּׁמַיִם וְלֹא אָץ לָבוֹא כִּיּוֹם תָּמִים: יְהוֹשֻׁעַ י, יב-יג
4	הַיּוֹם הַזֶּה אֶחָל תֵּמֵת פְּחָדָה וַיִּרְאֶתָּה עַל פְּנֵי הַעַמִּים תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן שְׁמִעְךָ וְרָגְזוּ וְחָלוּ מִפְּנִיד: דְּבָרִים ב, כה
5	וַיֹּאמֶר ה' אֵל יְהוֹשֻׁעַ הַיּוֹם הַזֶּה אֶחָל גְּדָלְךָ בְּעֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִדְעוּן כִּי כְּאֲשֶׁר הֵייתִי עִם מֹשֶׁה אֶהְיֶה עִמָּךְ: יְהוֹשֻׁעַ ג, ז
6	פְּרֹשָׁה צִיּוֹן בְּיַדִּיהָ אֵין מִנְחָם לָהּ צִוָּה ה' לַיַּעֲקֹב סִבִּיבֵי צִרְיֹ וְהִתְהַוּ וְיִשְׁלַם לְנִדְהָ בִּינְיָהֶם: אֵיכָה א, יז
7	אֵיכָה יֹשְׁבֵהָ בְּדָד הָעִיר רַבְתִּי עִם הִתְהַוּ כְּאַלְמָנָה רַבְתִּי בְּגוֹיִם שְׂרָתִי בְּמִדְיָנוֹת הִתְהַוּ לְמַס: אֵיכָה א, א
8	וְגַם אֲנִי נִתְתִּי אֶתְכֶם נְבִזִים וְשָׁפְלִים לְכָל הָעָם כְּפִי אֲשֶׁר אֵינְכֶם שְׂמָרִים אֶת דְּרָכֵי וְנִשְׂאִים פְּנִים בְּתוֹרָה: מְלָאכִי ב, ט
9	וְהִכָּה ה' אֶת יִשְׂרָאֵל כְּאֲשֶׁר יִנּוֹד הַקָּנָה בְּמַיִם וְנִתְשָׂה אֶת יִשְׂרָאֵל מֵעַל הָאֲדָמָה הַטּוֹבָה הַזֹּאת אֲשֶׁר נָתַן לְאַבְרָהָם וְזָרַם מִעֲבָר לְנֶהָר יַעֲן אֲשֶׁר עָשׂוֹ אֶת אֲשְׁרֵיהֶם מִכְּעִיסִים אֶת ה': מְלָכִים א יד, טו
10	נְאֻמִּים פְּצִיעֵי אוֹהֵב וְנִעְתְּרוֹת נְשִׁיקוֹת שׁוֹנָא: מְשָׁלִי כז, ו
11	כְּנִחְלִים נְטִיּוֹ כְּנָגַת עָלֶי נֶהָר כְּאַהֲלִים נָטַע ה' כְּאַרְזִים עָלֵי מַיִם: בְּמַדְבָּר כד, ו

I. רביעה 3rd only refers to delayed rain (until 3rd) order in א משנה:

- a. If: rain interrupted - go to step#3 (sounding שופר etc.) immediately
 - 1. Interrupted: such that the plants grow oddly (but not withered) or 40 days of no rain
 - a. Distinctions: drought vs. famine
 - b. If: food can be brought by river – “drought”, if only in other areas – “famine”
 - c. If: 1 סאה → 4 סלע & food is being sold –drought; if 1 סאה → 4 סלע & unavailable –famine
 - i. Only if: money is available; if not, “famine”

II. range of “rain-needs”

- a. If: flooding (trees) or light (plants) or both –not enough for reservoir OR
- b. Enough: for reservoir (very heavy at one shot) but not for trees and plants - go to step #3 immediately
 - 1. May do: התרעה for trees even after פסח and for reservoir even after סוכות – only in locus
 - a. אסכרה: only if it carries death – merits immediate fasting
 - b. Locusts: any amount merit fasting
 - c. Regarding: fasting/התרעה for trees/bushes on שביעית – dispute רשב”א+רשב”ג vs. חכמים
 - i. דרשה of רשב”ג regarding perspectives on various amounts of rainfall
 - ii. Story: of נקדימון בן גוריון for whom the sun stopped (vv. 3-5)
 - a. Related: דרשות of “curse” verses

III. if one city has drought – go to step #3 immediately (v1 – read as “double-curse”)

- a. דרשות of various “curse-verses” as blessings (vv. 6-11)
 - 1. Neighboring cities: fast but no שופר (ת”ק); שופר but no fasting (ר”ע)

IV. similarly, a plague (3 dead in 3 days out of 500 residents), go to step #3 immediately

- a. Neighboring cities: fast but no שופר (ת”ק); שופר but no fasting (ר”ע)

V. in every case, “expanding” plagues (e.g. drought, wild animals) go to step #3 immediately

VI. supporting story of fasts declared due to slight evidence of blight and wild animals seen in city

VII. – for a city surrounded by troops, river or a ship that is threatening to sink

- a. צעקה ל' יוסי only for help, not for help
- b. שמעון התימני extended this to plague (rejected)

VIII. story of המעגל חוני

IX. rain on fast day

- a. דת”ק if it begins before sunrise, fast cancelled
- b. ד”א if it begins before midday, fast cancelled
 - 1. Supporting story: celebration when it began raining in morning in לוד (א”ר’s town)